

Друштвено политички изазови развоја нуклеарне енергетике у Републици Србији

Др инж. Мирослав Паровић

Увод

- У Србији постоји криминализација нуклеарне енергије.
- Мораторијум је обуставио све иницијативе па тако имамо велики проблем са стручњацима.
- У последњих неколико година постоји више иницијатива да се мораторијум укине (енергетска стратегија, климатски документ, најаве власти, статут ЕПС).
- Политичке импликације одлуке о нуклеарној енергији на унутрашњем и међународном плану.

Потенцијални ризици изградње НЕ

- Безбедносни ризици (Чернобил, Фукушима...).
- Рат у Украјини показује да су НЕ потенцијалне војне мете (политички нестабилни региони).
- Третман нуклеарног отпада као један од гирућих еколошких проблема.
- Србија је још у фази иницијалних разматрања везано за нуклеарну енергију стога су два кључна краткорочна изазова:
 1. *Реакција јавности на укидање мораторијума*
 2. *Импликације на међународну позицију Републике Србије*

Реакција јавности на укидање мораторијума

- Имајући у виду друштвено политичку климу може се очекивати негативна реакција (случај са литијумом).
- Интезитет противљења ће бити већи што доносиоци одлука више буду наступали лобистички уместо да се отвори озбиљна јавна дебата.
- У Србији фали знања о нуклеарној технологији отуда ће морати страни консултанти (уз ангажовање свих домаћих).
- Ићи на постепено укидање мораторијума, уз обавезно везивање изградње погона за прераду нуклеарног отпада за производне погоне како не би било злоупотребе.

Имплокације на међународну позицију Републике Србије

- Иницијално је нуклеарна енергетика дефинисана као интернационална („атоми за мир“). Отуда нема санкција Росатому.
- Нове технологије попут СМР напуштају ту идеју.
- Постоје значајне разлике између великих и малих нуклеарних постројења (цена, изградња и сл).
- Примери Румуније, Мађарске и Бугарске показују велико ривалство САД, Русије и Кине у нуклеарној технологији.
- Потребно ускладити енергетску политику са спољнополитичким курсом (пример „123 уговор).

Закључак

- Политички изазови нуклеарне енергије су значајно већи од других енергетских технологија (сунце, ветар, хидро).
- Потребан пажљив приступ уз ослањање на струку и сузбијање лобистичких утицаја.
- Потребно од самог почетка укључивати и најширу јавност у процес одлучивања (демократизација енергетике – 4Д матрица транзиције).

Хвала на пажњи!